

БІРЮКОВ Микола Зотович (19. 01(01. 02). 1912, с. Зуєво, нині м. Орехово-Зуєво Моск. обл., РФ — 01. 02. 1966, Сімферополь) — письменник. Член СП СРСР (1942). Державні нагороди СРСР. Унаслідок вироб. травми протягом багатьох років (від 1930) був прикутий до ліжка. Навч. у Моск. інституті іноз. мов, у Літ. інституті у Москві. Від 1955 жив у Ялті. Перша кн. «На хуторах» (ж. «Октябрь», 1939, № 4–11). На основі зібраних ним під

час подорожей у Середню Азію матеріалів написав роман про будівництво Великого Ферган. каналу «Воды Нарына» (Москва, 1949), у Поволжя — кн. нарисів «На мирной земле» (Москва, 1952). В основі роману «Чайка» (Москва, 1947; Сталін. премія, 1951; укр. перекл. — К., 1985) — подвиг партизанки Є. Чайкіної. Автор істор.-літ. епопеї «На крутых перевалах» (у 4-х т., Сф., 1965), ст. «Новели Стефаника» (ж. «Октябрь», 1941, № 3). Присвяч. лікарям книжка «Друге серце» (1 ч., 1965; 2 ч., 1966, не заверш.) опубл. 2000 в Орехово-Зуєвому. 1968 засн. обласну комсомол. премію ім. Б. 1970 у Ялті відкрито [Бірюкова М. літературно-меморіальний будинок-музей](#). Ім'ям Б. названо відкриту 1977 малу планету № 2477.

Основні твори

Первый гром. Москва, 1957; Сквозь вихри враждебные. К., 1963; Твердая земля. Сф., 1964; Собрание сочинений. Т. 1–4. Москва, 1976–78.

Рекомендована література

1. Соловьева Н. А. Николай Бирюков. Сф., 1972.

[О. Д. Погребняк](#)

Бібліографічний опис:

Бірюков Микола Зотович / О. Д. Погребняк // *Енциклопедія Сучасної України* [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2004. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-35393>. – Останнє поновлення : 2023.

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).